

კვირა, 25 აგვისტო 1917 წ.

რედაქციის ადრესი:
თფილისი, თლღას ქუჩა, № 6.

== შპსი 25 კაპ. ==
თბილისი

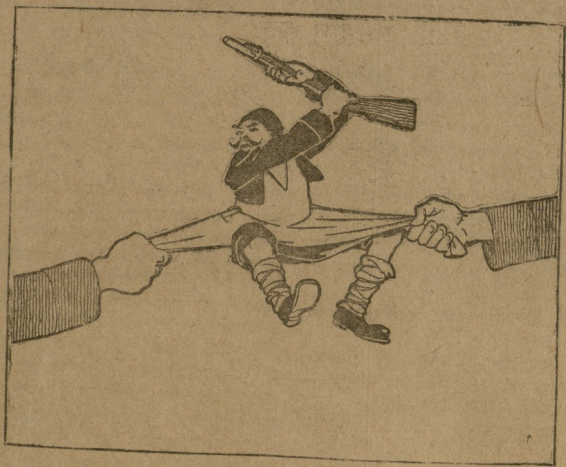
შპსი

№ 35

1917

ვინაიდან მოახლოვდა სრულიად საქართველოს კათალიკოსის არჩევნები, ხოლო „ეშმაკის მათრახის“ რედაქციას ჰყავს თავისი კანდიდატი აღნიშნულ თანამდებობაზე, ამიტომ შემდეგი (36) ნომერი „ეშმაკის მათრახისა“ იქნება სპეციალური „სასუდიერო ნომერი“.

ნებიკალური ფაქტობა

პატარა ფელეტონი

* * *

ა

— თქვენ რა ხართ?

— კაცი!

— განა მე ვერა გხედავთ?.. მე მხოლოდ თქვენი ვინაობა მინდა გავიგო...

— ნუ თუ დაგავიწყდათ ჩემი სახელი და გვარი?!

— ღმერთო ჩემო! განა სახელსა და გვარს გკითხავთ?

— ?!

— მე აი ის მინდა გავიგო... ჰმ.. კაკ სკა-ხატ?.. ჰო! რა პარტიას ეკუთვნით?

— ა ა ა... თქვენ გინდათ გაიგოთ ჩემი პარტიული ფიზიონომია?

— დიახ, დიახ, სწორედ თქვენი პარტიული ფიზიონომია.

— მე ს. დემოკრატი ვარ.

— ს. დემოკრატი?! ვერც კი წარმოვიდგენდი, თუ თქვენ... სამშობლოს მოღალატე იქნებოდით! სულ არ შეგფერით ეგ როლი!

— მპატიეთ, ს. დემოკრატობა განა სამშობლოს მოღალატეობას ნიშნავს?

— მაშ რის მატნისები არიან ს. დემოკრატები? სხვა რა საქმე აქვთ? ნუ თუ არასოდეს არ წაგიკითხავთ ჩვენი გაზეთები?! ნახვამდის! ცივად გამშორდა მშვენიერი.

შევეწუხდი.

იმეგ საღამოს ამოვეწერე ს. დემოკრატიულ პარტიიდან:

სამშობლოს მოღალატე პარტიააო, მითხრა პარტიანამა ქალმა და აბა რა სახეუთი მქონდა— ქემშარიტებათ არ მიმელო მისი სიტყვები?

ბ

მეორე დღეს მე უკვე ფედერალისტი ვყავი. თავს მშვენიერად ვგრძნობდი.

ვხაზე პარტია, რომელსაც მიზნათ სამშობლოს ბედნიერება დაესახა.

— ვასის გაუმარჯოს მომგსაღმა დიდი ხნის უნახავი ამხანაგი.

ერთმანეთი გადავკოცნეთ.

გავაბით ბასი.

შევეხეთ თანამედროვე კითხვებსაც.

— მართლა, შენ რომელ პარტიაში ჩავეწერე? მკითხა ამხანაგმა.

— რომელში ჩავეწერებოდი! ფედერალისტების პარტიაში.

— ეგრ წარმომიდგენია—რა გქონდა საერთო მშრომელი ხალხის მტრებთან, აბა სოციალისტებთან?

— როგორ, ფედერალისტები სოციალისტები არ არიან?!

— შენგან არ მიკვირს! ერთათ ერთი სოციალისტური პარტია შაეღ ქვეყანაზე ჩვენი პარტიაა... ს. რევოლიუციონერების პარტია.

წაიკითხე ჩვენი გაზეთები და ყველაფერს გაიგებ.

გაზეთები რა ჯანდაბათ მინდოდა! იმოდენა კაცის სიტყვები საბუთი არ იყო?

თავი დავანე? ფედერალისტობას და გავხდი რევოლიუციონერი.

3

— თქვენ რათ მიატოვეთ ჩვენი პარტია?

— იმიტომ, რომ თქვენი პარტია სამშობლოს მოღალატე პარტიაა!

— საბუთი?

— წაიკითხეთ ფედერალისტების გაზეთები და... თუცაღა ისიც უნდა მოგახსენოთ, რომ მე არც ფედერალისტები მომწონს. ისინი ცრუ სოციალისტები არიან... მე რევოლიუციონერი ვარ. ჩვენი პარტია ერთათ ერთი სოციალისტური პარტიაა მთელ დედამიწის ზურგზე. წაიკითხეთ ჩვენი გაზეთები და დარწმუნდებით ამაში.

— ეგ თქვენ მიერ მოწონებულე პარტია წერილი ბურჟუაზიული პარტიაა და მეტი არაფერი. ამასთანავე მისი აგრული პოგრამა საქართველოს გლეხებისათვის პირდაპირ დამლუბველია. ეს ნათლათაა გარკვეული ჩვენს გზეუებში. გორჩეთ წაიკითხოთ. „ვისი გავყვარე და ვისი შევეყვარე“ რომ იტყვიან, სწორედ მე დამართა ასეთი საქმე.

— ეგრ წარმომიდგენს რა სიამოვნება განვიცადებოდა როცა რევოლიუციონერებსაც გამოვეწაღე და თავი

უპარტიოთ ვიგრძენი მგვრამ ხან-მოკლე გამოდგა ჩემი ბედნიერება. საზოგადოებას რაღაც არ ებიტ-ნავა ჩემი უპარტიობა და... ზოგი დამკინის, ზოგი საყვედურს მეუბნება... ყველა ექვის თვლით მიყურებს. შორეული ნაცნობები შავ ჭირსავით მერიდებიან, მეგობრებიც აღმატრათ მიტყერიან; განსაკუთრებით კი ახალგაზრდა მანდილოსნებში ეცემა ჩემი პრესტიჟი:

— რამხელა ვირია და არც ერთ პარტიას არ ეკუთვნის!

— ფუ!!

ზოგიერთებს კილავ უფრო ცუდ ვუნებაზედ აყენებს ჩემი დნახვა და გახსენება, მაგრამ... აქ შეგჩერდები, თორემ მიინც და მიინც კარგ ხასიათზე არც მე ვარ და შეიძლება ცუდი რამ წამოაძღვს.

d.

მცირე უსტარი დიდ ეშმაკ.

მბრძანებელი ჯოჯოხეთისაო, მწყალობელი კულმუხეთისაო, თვიდამყრობელი ქაჯეთისაო, დილო ეშმაკო. მე უღრისა მონა შენი კვლავ ვისწრაფვი ხილვად შენად, კვლავ მსურს გესაუბრო და რადგან ამ ეამად შორს ვარ, ამა მცირე უსტარით მოგიკითხავ, გიკეთებ „დოკლადს“ ჩემის მოგზავრობისას. მაგრამ ეიღრე თვით საქშეს შეუღდგებოდე, მსურს მოხაზულობა აღწინა ჩემი გვეგისა და თუ არ დაიწუნებ და მიბოძებ გზათა კომისარობას მერე კიდევ მეტს ერთგულებას გამოვიჩინ. მომავარ ყუჩინი სენად!

გადაყუდებულ იქნა თუ არა ტახტისაგან კონტრაგენტი დევისა ნიკოლოზო, მე ვიგრძენ თავი „ოსტაეკაში“ გასულად, გადაწყვიტე რომ ამიერიდან არავითარი საქმე აღარ დამირჩებოდა. ჩემი უბღბლო ბედი აქაც უღბლო გამოდგა, რადგან ტახტის დაშობის დღეს მე არც ციხეში ვიყავ და არცა ციხეში. მართალია აკრძალული მქონდა ბათუმის ოლქში შესვლა, მაგრამ რევოლიუციის წინაშე ეს დამსახურებათ არ ჩამეთვალა და მე დავგრჩი სრულიად გარიყული და არ მიბოძეს კომისარობა. წარმეკეთა სასო და გადაწყვიტე

განეშორებოდი წუთისოფელს, ქაჯეთისადმი ფიქრისა და ანგარიშის შემდეგ, კულმუხეთისადმი თავის მოკლე გადადგევი. ამ რიგად როკი ცოცხალი ვარ კვლავ განვიგრძობ საქშეს სეშმაკის, კვლავ მსურს განვიგრძო ხიციანი სახიციოთა. ახალგაზრდაში წინააღმდეგი არ ვიყავ კიდევ შემებლოკვა ღირსი, მაგრამ ახლა მხოლოდლა ხიციანი ძალ მისს. და აი ამ განძრახვით ხელთ ვიყავი გარვანი გადავიკდე ტაბარჯუხი და გაუდექი გზას.

შენ ვიამება ეშმაკო უსუტესო, რადგან პირველად შეუდექი აქარის აღმარას. ვიცი შენ, როგორც ეშმაკი, გძულს ქრისტიანება და მამსადადე უნდა ვიყავრდეს მახმადიანები. ამართალია შენი საბილო ბეგრია ქრისტიანებში, მაგრამ ბევრი გყავს სამრელოდ გამხადილნი ქართველი მამადიანებიც. ბევრიც გესაყვიდურება, რომ შენ და არცერთა შენმა მოკტულმა არ მიხედეთ და შესახურებელი არ შეახურეთ. ყველაზე მეტს გემბდორს დიდი სანჯაყ ბეგის შვილა მემედ ბეგი აბაშიძე, მისი „პარტიო“ თუ დაგუარდეს ახოლონ წულადქს აქეს თავის „მშე - სიტუაში“. მაგონი ეს ვიცი შენც გენახულება თიურისის გახუთების ყველა რედაქციებში დედის, ქართველებში დიდ პარტიოტ ქართველად მოიქეს თავი, ბეგის სწერს, ბეგის ლაბარაკობს, მაგრამ ცალი თვლით მაინც გაჯინქისა და სულთანოვს „ეყურებანება“.

ყველას ასე ვგონა და მემედ ბეგს კიდევ შესწამეს ქართველებს ლაბარტი, მაგრამ ეგ ჭორი გამოდგა და მემედის ტეშმარტი ქართველობა საქალაქო არჩენებმა დაამტკიცა. აი როგორ: ბათუმში არიან ქართველი თედარალისტები, არიან ქართველი ნაციონალ დემოკრატები, არიან სოციალდემოკრატებიც, (რომელთა პარტიასში ქართველებიც არიან) მაგრამ მემედ ბეგმა დააარსა მუსლიმანთა პარტი და მამსადადე აირჩიეს... რაკი ის ამ პარტიასში იუულია (ისე, როგორც ეფედარისტთა პარტიასში სოსიკო მდივანი და ნაციონალ დემოკრატებში სპარიდონ კედიას მემკვიდრე ეპიმიგრიცოლი) ამიტომ ის ააზრებს ლუმის მუსლიმანთა ფრაქციას, ამ ფრაქციის თავჯდომარეც ის იქნება, მისი ამხანაგიც, მდივანიც და ფაშაც.

7 აგვისტოს, ბათუმში ისტორიულ დღეს, როცა ბათუმის თვითმართველობას ახალი ხმოსნების პირველი სბლომა იყო, მექედ ბეგმა ვრცელი სადეკლარაციო სიტყვაც წარმოსთქვა: რუსულ, ქართულ, თათრულ, არაბულ და აღერებჯანულ ენაზე. მისი ისტორიული სიტყვა გათავებამდე ტრადეფონით გადაეცა „აჩიკსოზის“ რედაქციას ბაქოში.

გზათა კომისარია.

შარადა

წროუნდელი ჩვენის მიწისწავალი (გურული ხცენა).

მონახეთ თუთრი ქალაღი
შარადის დასაწერათა.
შავი არ გამოგადგებთ,—
(შინჯეთ თუ არა გჯერათა).
დასწერეთ; რაშაიც სცხოვრობთ
იშის საერთო სახელი.
ამას აღვილოდ მიხვდებით
ყველა ხართ მისი მნახველი.
ხუთი ასოსგან შესდგება,
ხუთივე არა სქირია;
პირველი ორი ჩვენ ვცინდა,
სამი კი გასაწირია.
იქავე მოუწერევეთ
სახელი გრძელი ჯოხისა,—
კაცლებს რომ ბღერტენ კახეთში
ტარათ არ ვარგა თოხისა.
ამ სიტყვის ბოლო ასოი
ვერ არის მოსაწონია*).
მიტომაც უნდა მოისპოს,
მის ალაგს გვინდა ო-ნია,
დაბოლოს მიუწერევეთ
თქვენეც სხეულის ნაწილი,
რითაც დასწერეთ შარადა,
არ იცის სულა და მანძილი..
მცირე რამ დოსტაქარობა
სქირდება ბოლო სიტყვისა,
უნდა პირველი ხმა მოვსკრათ,—
შარადა სწორად ითქვას,
და მოთავდება საშრომი
გამოვა რამე სახელი...
მას ერთნაირად ატარებებს
იმერელი თუ კახელი;
ვისაც არ უყვარს დაწელი
„მბრძვის“ სიტყვით და კალითა
და ვისთან გამაღჯვებამე
ოცნებობს დღე და ღამითა.
შეგრამ არ სწყალობს ალაღანი—
სულყველგან მოსდის შარცხია;
რადგანაც იშის სიმართლეს
სიშართლეს სულ არ აცხია.

ზარჩილი.

ამისმეტი არ მინახავს და არც გამოგონია, რომ
კაცს ყოველ კედრიდან ცხობს ეკიდებოდეს. დავ
ბერდი იაგრ კაკალი კაცი, ბეერი კი გამოგონია
და გლახა, ესამი რომ განაღვურაში მაშინ პაწი
ვიყავი თურმე, კარგად არ მახსოვს, ესამს ქე გადა-
ვჩნი, მარა ამ წროუნდელ წელიწადის მოუსვლობას
ველარ გაღურჩები; რაფა, სანამდი გუჟღებ ამ
სიმინდის ყიდვას. წროულს ჩვენში ერთ კვალ
კაცს ერთი ჯამი ჭირანხული არ მოუფა. ამ მგვიდ-
მეტე წელი რომ დადგა სულ ღმერთს ვლოცულო-
ბდი, კი ამბები მოხდა, ნიკოლოზე ქე გაღმოვა-
ყინწისთავეთ ძირს, ავი ვინი ქე გათავდება და
პაწი გაფუდეს იქნება რამე მეთქინ... არ შეგჭამოს
ჭირმა, არც ვინი თავდება და არც არაფერი. კა-
ცები რომ გაღირიენ და ვინი დეიწყეს, ავი კილომ
არ გამოვიკრდება, შარა, ავი ხაიერი რამ ვადარია,
რომ მოგვდგა და ამოგავადლო კაცი. რაცხა ვინი
ხაიერმა გამოგვიცხადა წროულს. დავთესე სიმინდი
თუ არა ჭიების და მახრას*) მიწას ქვეშა ნავემმა
სულ ჩასძირეს ჩემი ახლად ამოსული სიმინდი, სულ
თლად ასტრეს. დავთესე კილომ, თუ არა, ჭიების
შიწას ქვეშა ნავემს ჩიტების მფრინავთ რაზმი მიე-
ხმარა; დაუბურეს ახლად ამოსულ სიმინდას ნისკარ-
ტების ყუმბარები და სულ დედა მიწოდან ანეიდეს.
შოურიე კიდე სიმინდი, გამოვარგე ეგერ აგერ,
ვიფიქრე აწი მინაც კი ივარგებს მეთქინ; ქე ივარ-
გებდა, მარა რომ დლოუშე წვიმა, თელი ზაფხული
იწვიმა, რომელი პულიმეტრის და შრაპნელის ტყე-
ები შეედარებოდა წვიმას, ისე გააოხრა ჩემი სიმინ-
დის ჯარი. ამ წვიმაში პაწი ქე წამეიზარდა მარა
ისე გაყვითლდა, როგორც მინახავს ციებოდან გა-
ყვითლებული ქორესტნელი კაცი და ქვალონელი
მეგრელი. გამევიდა პაწია ღარი, ხელათ მოვახთინე
შოყრების და მგზობლების მობილიზაცია; თუ სამე
იყო დაბრაკული ემეწილები და ბერიკაცები ყელი
გვეწვიე ნადში, წვეესით და ვაგმრვლეთ ყანები,
მაგრამ ისეველ დაუთქიზინა წვიმამ, წახთა, წახთა

*) რა მოსაზრებით ვიწუნებ
ვერც მისხელებით მგონია.

*) მახრას ეკრიაში ერთგვარ მოზრდალ შწენს კა-
ხინ, რომელიც სიმინდს ამოსვლის თანვე ხჭრის ძირში.
ავტ.

წროულს ჩვენი უანები... რომ ნახო ახლა ჩვენი სიმდიდრეები, რომელსაც ვადურჩა ამ ადრებს, მაინც არ არის სასიკეთო, არც თავი იყარა ხერიანად, ვერც ოკროს ჰოპი ვამეილო, აბა ფორეი ქოსა კაცის ულაშებსავით აქვს ორი დერი.

ეს, უანები დიღულა თლად ქე ვხედავ, რაღა გეწყობა, კიღომ გუფულბედი მაგის დარდს, ავი ადესაის ყურძენი რომ არ დაღუპულიყო თლად. ზავარც დაღა მისი, ყვაილში რომ იყო ადესაი, მაშინ რომ ჩამონისლა, რომ მიედღა თლად ნისლი მხროლავ ვაზივით ვენახებს, ვაპრო ყურძენი ყვაილში. წროულს ჩემსას საზიარებელ დეინოს ვერ იშონის კაცი, აბა ქეიფმა ჯვარი დავეწროს, ქე უნდა ვიყო მგლოვიარესავით, ერთ ბრავალქამერს ვერ ვიტყვი. პაწია, დერინა ვამაქეფებდა და ჯავრს მაიწყებდა, თვარა აბა ისეთ, რა ამაძღერებს. სიმინდი და ყურძენი ხომ გნაცულეს, იობთურ. ახლა, აბრეშუმი კიღომ გამივიწყდა. მეიტანეს ვაზაფხულზე აბრეშუმის თესლი, უყურა, უყურა ჩემმა ფეზელამ, აგერ გამოვა, აგერ გამუავო, იღუა უბეში, ხვია უხმარ ბამბაში ვეგბა ვათბეს და ვამევიდესო, მარა შეგვამოს ჰირმა, უბეში კი არა, ვახურებულ კეტვს რომ დავეყარა არ ვამევიდოდა ისე იყო მოყვნილი. ვააბრუნა ყველაზე უქან ისევე აი აბრეშუმის კეკალი. მერე რაჯა თითო სოფელში, ორმა სამა კიღომ ვიშონეთ ჰიის კეკალი, მე ქე შემხვთა იღბლათ. ჩემი ფეზელე სიხარულით აღარ იდგა ფეზზე, აბრეშუმს მაინც ვაკეთებო. ვამოსელით ქე ვამოვიდა და დიდ-კანშიც ამოვიდა. ფეზელეს სიხარულს საზღვარი აღარ ჰქონდა, თუ რამე ეცვა ტანზე სულ ბელოის სხვლაზე ჩამუხბია ხეზე; ამევიდა დიდ კანში, ვუკუყეთთ ცხებში, მარა ზედ წელი ვერც ერთმა ვერ გაათარია. რომელიც გვიღა, იგოც ქე ვადმოვიარდა ძირს, დაყვილდა სულ ჯველა საივანოშო მსხალსავით და ვადმოლოავდა მიწაზე. წამიხდა აბრეშუმის ჰიაც... მადლოვა ღმერთს რაც მოხთა, მოხთა. მარა ფეზელეს ჯავრმა მომკლა, რომ ჩამოაშვა აი გიღელის სივრტე ცხვირი სულ ტირის და ზღუქუნობს, ვერ ვავაყუნჩე, მაგის იმერი მქონდავო, მაგინად ვაპრობდი შემოსვას, იმერა რაც მქონდა იმას მუშუთხილდებოდი და ხეზე არ ჩამოხვედო... ნუგეშინია ქალა, აგერ თუთუნი ხომ ვეაქ მაინც; ვაკეოთთ კარგათ და აგერი გვიპირს მეტქინ... მართლა ახლა ერთი

თუთუნის იმედი მაქ, იქნება მაწია მქალა ფული იმას ვაშოვრჩე, მარა, რავიც ვაშოვრჩე ვაქვი აღმართში მიეწეო, ისეთა ვურულბის საქმეც. ლუკაიეს ობოლი.

ლია შერილი

ამხანაგ გოგიახ.

ძვირფასო ამხანაგო! ეშმაქმა დაშავლა ვანუგეშო ისე, როგორც შენ მას ანუღეშემ ხოლმე. დავიწყით სცენა „კომისარიდან.“

სცენა შენი „კომისართან,“ ეშმაქმა თავის დროზე მიიღო, ამიტომ ჰიათურის ფოსტის კომისარი სრულიად უდანაშაულოა. მიიღო და გაუხარდა. — აი, თუ დამასვენა სამიოდ კვირით, ეს დამასვენებსო. — წარმოსთქვა ეშმაქმა და რეველი სათუთი სიყვარულით ჩასდო სტოლის უჯრაში. სიმართლე უნდა გითხრა, ძმაო გოგია, რომ ამ თავისუფლების დამყარებასთან ერთად დისციპლინა საზოგადოთ დაირღვა. მარტო ჯარში კი არ არის ეს საჯაყი საქმე, არა ჩვენს კორესპოდენტებსაც მოკლენ სენი და ისე ჩიწყვიტეს სიმები, რომ მათში წესიერების აღდგენა მოლოდ ძლიერ მთავრობას თუ შეუძლია. აი ამიტომაც შენი სცენა სათადარიგო თანხად ჰქონდა შემონახულ ამხ. ეშმაქს და როცა იხელთა ბოჯომისაკენ, კიდევაც ვადასცა სტამბას. თუ ამ ვარემოებამ რაიმე ავნო შენს ნერვებს უნდა მიუტეო ეშმაქს, ვინაიდან საერთო ინტერესები უკარანახებდა ასე მოქტეულიყო. იგი დღესაც სცილობებს თანამშრომელთა შორის დარღვეულ დისციპლინის აღდგენას, მაგრამ საქმე ადვილათ არ ვავრდებდა. ახლა მთხოვა მოგმართო შენ, რათა შეაკავშირო ცოცხალი ძალები და გააწეო საქირო დახმარება. სამშობლო განსაცდელშია!

ახლა ორიოდ სიტყვა — „სოფლის მუშის“ რედაქციის შესახებ. დღეს, მეგობარო გოგია, საზოგადოთ რეკვიზიის ხანაა, რეკვიზიციას უშვებინ რედაქციებს, სტამბებს და აგრეთვე უხვედონიმებსაც. მე შეგონა მარტო ჩემს უხვედონიზე მოიტანა იერი იში „სოფლის მუშის“ რედაქციამ და თურმე ვერ ჩემი ზედა გწევია. მონაწილე ვარ შენი გულითაიდი მწუხარებისა შით უმეტეს, რომ მას ვეღარავრით

მილიცონური. (ნოზრევანს) გეიარე, გეიარე, ბიძა, გირჩენვია თვარა...

ნოზრევანი. (აწყვეტილებს) იმე, რეიზა ყმაწვილო? ავია სამართალი, ავია ახალ თავობა. (კომისარს) უსამართლოთ ნუ დამარჩობთ, ბატონო კომიტატო, სამართალი გამიჩინე, ზაკონი მომანიქე, თვარა არა კარგი!..

კამისანი. (ნერვებ აშლილი დაიყვირებს) მომშორდით მეუჭი!

ნოზრევანი. (მიდის ლაპარაკით) ვიიმე, რავა დავლუპულვართ. რავა დავდგვომია თვლები! ავია ახალთავობა, ავია სამართალი, (კარებში მობრუნდება) ბატონო კომიტატო, ნუ დამარჩობ უსამართლოთ, ზაკონი მომანიქე!

კამისანი. (ძალიან დაუყვირებს) დაიკარგე მეუჭი აქედან, შე ჩარჩო, შენა!

ნოზრევანი. ვიიმე, ვიიმე, ავია სამართალი, ავია ზაკონის კანონი!.. (გაღის)

კამისანი. (ძალიან ვაჯავრებულ) ვაიძვერა, ვაზრწილი! „ქვეყანა იქცეოდა და ტურა ქორწილს შეგებოდაო“, სწორეთ ისეა მაგისი საქმე. ქვეყანა იქცევა და ეგ კი შვიდი წლის დაკარგულ სამაქანკლოს თხტულობს! ეტყობა ვიდაც სოფლის წურბელა უნდი იყოს. (მილიციონერს) დაუძახე შემდეგს. (შემოღის ბასილა.)

(გაგრძელდება იქნება.)

მოგია

სასწრაფო დეკმა.

ქუთაისი. სოციალისტ-ფედრალისტთა „სარევოლიუციო“ პარტიამ თავის მხრივ საქართველოს ქათალიკოსის ადგილზე კანდიდატათ წამოაყენა, ქუთაისისთვის კარგათ ცნობილი მოხეტიალე ემიგრანტი მიშა ლობჯანიძე. მუერლობაში „დაღოს“ ფსევდონიმით ცნობილი.

სატანა.

შენი ჰირიმე ძმობილო ეშმაკო! გენაცვლები, როგორ არა ესთქევა სიმართლე, რასაც შეხედავს თვალები!

ჰო, სთქვიო მეტყვი, მეც ვიცო, განა არ გიცნობ ძმობილო, მათარხის მარჯვეთ ქნევაში გაწრთენილო გამოწრთობილო.

მაშ ვიტყვი, ყური დამივდე დავდეგები ორატორათა: (განა შევედები მსმენელს თუ აშხავს მოუთხრობ სწორათა?)

აქანის გზები ვამდარა არვასთვის მოსაწონები, ზედ დეღეყანი ვერ დაღის, იმტვრევა „ფაიტონები“.

საფართლოს, ბაკლენის, და ფურნის კოპერატივი, არსებობს, მარა შით საქმე თავიდან ვერ არ მარტივი!..

დაფიქრდეს მოქალაქეი ეგ ზენობრივი ვალია, კოპერატივის კოქლომა რისი, თუ ვისი ბრალია.

აქაურ სკოლებს აკლია „პოპეჩიტლების“ ხელია, საქმით სუსტობენ, „რეჩები“ მათი უზომო გრძელია.

„პოპეჩიტლებო“, ძმებოჯან! ნუ გეწყინებათ მხილება, იხმარეთ მეტი უნარი, ზედმეტი გამოცდილება.

ალმასრულებელ კომიტეტს საქმე მიყავან ბრძნულათა, მსჯელობენ, სწავებენ თანხმობით, არკვევენ ღიდებულათა.

არკვევენ, მარა ნარკვევი რომ გექონდეს ტყვილა ხელშია, რას გვარგებს, თუ ვერ ვაკეთდა, ვერ მოვა სისრულეშია!

სამშენებლო კომიტეტს

გზები, სინათლე, სკოლები,
 და მარგანეცის სასწორო,
 მანვე დაიწყო და კიდევ
 მოაქახრიკა „ბუზტია“
 (რომლისა შემონახარჯი
 ჯერაც არ გადაუხდია).
 ნიკო ფიქრობდა ფოთისა
 ევროპიულათ მოწყობას,
 და მსგავსათ ვეროპიელთა
 სესხით ხელების მოთხოზას.
 მაგრამ შეიქნა „აბრუნდი“,
 წამოიზარდენ ვალები,
 და როს დასწონეს ქალაქი,
 მაშინ დასქეიტა თვალები.
 თუ ნიკოლაქე „ვითავეთ“
 მარგანეცისა ფულებსა
 ვინ დააყენებს, ვაფლანგავს,
 გაგვიასკეტებს წყლულებსა.
 დიღია, დიდი ვარამი,
 ეშმაკო ქ-ათურისა,
 თავი გვეჭირია დაბისთვის
 (დარდი არა გვაქვს ყურისა)
 შენ დაგვიხსენი ამ დღიდან
 და ნუ ჩავგადგებ სირცხვილსა
 თფილის-ქუთაის-ბათუმის.
 ნუ დავგანახებ სიცილსა
 შენ მოგვიძებნე „სათავო“
 გვაში დიდი და ჭკვიანი
 ფულით და პურით აგვაფსოს
 არავის უქნას ზიანი.

ანდრე.

ს. ნახსულვევი

შემანხველ გახსხებელ ამხანაგო
 ბის ავ-კარგი

ამბობენ, ნახსულვევი
 დიდი ამბები ხდებოა;
 ძველ გამგეობას ბანკისას
 დღეს ხალხი ერეკებაოი
 დაკეტეს ბანკი... შესწყვიტეს
 მართთა და წარმოებოა;

და ამ საქმეზე ზედინტენსიური
 კრებები იმართებოა...
 ამოჩნდა, გამეფებულა
 ბანკში პირადი ნღობაო;
 ყოფილა ნათლი-მამობა,
 მამობა და მემგობრობაო.

ასე გაისიჯეთ. წესდება
 შეტევილია, შეღასულია,
 და ბანკის საქმე საემოთ
 აშლილა — აბუწულაო...

გაიძახიან: „გეყოფათ
 რაც მოგვაყენეს ვნებაო;
 ეხლა კი დროა შესრულდეს
 ჩვენი სურვილი-ნებაო...“

უკიენებენ: „გაგვშრდით,
 გაგვშრდით, გაგვეცალეთო,
 რაც რომ იხილეთ გეყოფათ
 ეხლა სხვებს დაცალეთო!“

მით გამგეობა დაფრთხალი,
 ვინ უწყის, რომ იგი
 ასე ამბობენ რომ იგი
 „ინსპექტორს“ ევედრებოა
 სიღე მოვიდა... გაიწნო
 მან საქმის ვითარებაო;
 და გამგეობის ნაშრომით
 ვგონებ, ვერც იგი სტკებებოა.

მესამე კრებას დაესწო
 სიმაართლე აღიარაო,
 და გამგეობა ფერმკრთალი
 დიდათ ვერ გაახარაო...

მით გამგეობის, წვევრები
 არ ესხნებიან კრებასო;
 თავს იმართლებენ, იაზოვენ
 ხელახლავ დატოვებასო.

ხალხშიც ამოჩნდა ზოგზოვი,
 ყვირიან: „დარჩეს მღვლებიო“,
 სხვანი კი უკიერებენ:

„არ გვსურს, არ გვი... და მტლე-
 ბიო“

კრებამ ვერ შეაძლო მსვლე
 ლობა

ისე წაუხდა სახეო
 ენაც ვერ შეძლებს გიაშო,
 რაც იქ ეისმინე, ვნახეო.
 კრება გალიდვა, ამბობენ
 დღეს ირაზმება ყველაო;
 და ხალხში საქმეს აკეფებს
 ცნობილი კულა-მელაო.

გრიშა იმერელი.

ეშმაკი პრეზინსიაში

(დასასრული, იხ. „ეშმაკის მათრახს“ № 34).

დან ოჩემჩირმდე.

ოტა არ იყოს ამბავი მომიგვიანდა. მას შე-
მდეგ, რაც მე სოხუმი დაეუტოვე და სამურძა-
ყანო-სამეგრელოზე გადავიარე, კარგა ხანი გავიდა.
ამ ხნის განმავლობაში ორჯერ მოვინახულე კავკავი
ქართველთა სამხედრო გზით, ბაკურიანი თავისი

მშვენიერი გზით, ბოჯომი, წადვერი, ცემი, სუ-
რამი და სხვა ამისთანა წვირომანები სათქმელიც
არ არის. მიუხედავად ამისა მე, თქვენი პატრეც-
მული ყურადღება კვლავ წარსულში უნდა გადა-
ვიტანო და თან გაგიყოლიოთ სოხუმიდან ოჩემჩი-
რმდე.

სოხუმი—ოჩემჩირე.

გზა ესე მშვენიერია გარემო ბუეების სიმშვე-
ნით და დაპერწმუნე არც თქვენ ინანებთ. მდინა-
რე კოდორი უდიდესი მდინარეა ამ კუთხისა და
მის ნაპირას გაშენებული სოფელი აძიუება უდიდეს
სოფლად შეიძლება ჩაითვალოს აღნიშნულ გზაზე,
საზოგადოთ ეს კუხეზე აფხაზეთისა უფრო ნოტიო
და ქაობიანია.

ოჩემჩირე პატარა, მაკრამ სამაგეროთ ერთობ
მოუწყობელი დაბაა, ახლა მასაც ქალაქის ტიტული
ებოდა და ვგონებ ს. დემოკრატიული საბჭოც ჰყავს.
მე უკვე მოგახსენეთ ოჩემჩირეში ქალბატონ
შალიარისთან ჯაცნობის ამბავი. და აი, სწორეთ
ეს ჯაცნობა იყო მიზეზი, რომ რეაქციასავით შე-

მაგდა ქალადლიცა და კარანდაშიც. ორი ხნიერი
ქალბატონი უთუოდ მინდოდა დამებატა, ვინაიდან
მეტის მეტი სურვილი მშვენიერ „ეშმაკის მათრახ-
ში“ მოქცევისა, მაგრამ ქ—ნ შალიარის უსაყუ-
ღურონ თუ წადლი ვერ ავუსრულე.

ნაშუადღევი იყო, როცა ოჩემჩირედან ეტ-
ლით ოქუშისავენ გავემგზავრე. პირველად ჩენი
მგზავრობის დროს დაგენამა წვიმამ. გზას, ოჩემჩი-
რედან ოქუშამდე, არ შეიძლება მშვენიერი ეწო-
დოს რომელი თვალთახედვის წერტილიდანაც არ
შებედო. უკვე მზე ჩასული იქნებოდა, როცა ჩვენი
ეტლი გვიმატ მდინარე ოქუშს მიაღდა.

გამდელი ა. ჩენკელია

მარტონდნ ძიძისა და გამდელის სიყვარულით შეიქმნება იხსნას ის გამბედაობა, რომლის მეოცნებითაც ჩვენი ეტლი შეიჭრა ცოფიანი მდინარის ტალღებში. მხოლოდ სასწაულს (და აგრეთვე ბედღარ ცხენებს) უნდა მოეწიროს ჩვენი მშვიდობით გადარჩენა.

სოფ. ოქუში, ძვლათ გალის მეტოქე ყოფილა. იქ რეზიდენცია ჰქონია ნეტარ-ხსენებულ ბოქაულს ძველი წესწყობილებისას. ნაცვლად უწყებებისა, თუ ზეპირი განცხადებისა სასოფლო ყრილობის მოსაწვევით, აქ ჯერ კიდევ ბუკ-საყვირი ყოფილა ხმარებაში.

ჩემი მოსვლისათანავე, ბნელსა და წვიმიან დამეში ვაისმა გულუნე საყვირისა და მითი ელწყა საზოგადებს, რომ დილა ადრინათ თავი მოეყარათ სოფლის კომისარიატში. აკაკი ჩენკელია რასაკვირველია არ დაიხარა სამშობლო სოფლის მკვიდრთა მიმართ საჭიროა სიტყვის წარმოთქმა და შემდეგ ჩვეულებრივი მეგობრული საუბრის გამართვა.

ღირს შესანიშნავ სანახაობათა შორის მე ვიხილე ის კაკალი, რომელის ჩრდილოში ბევრჯელ უთამაშნია თურმე აკაკის. ხე ჯერჯერობით მიგრა სდგას, თუმცა დიდი ხნისა და ამბების ნომსუფ სახის გამომეტყველება აქვს. იქვე შორი ახლოს მოხანს სახლი სამურჩაყანოში ცნობილ მელიტონ გმუხვარისა. მე არა მქონია უბედურება პირადათ მისი შეხვედრისა, მაგრამ გაგებით ბევრი რამ საინტერესო და საყურადღებო გადამომცეს შესახებ ზემო აღნიშნული ჩაინდისა.

თუ არა ვცდებო, მელიტონ გმუხვარსა და აღგილობრივ საზოგადოებაზე თამამად შეიძლება

ითქვას იგავი „კატისა და ევეანის“ შესახებ. მოგხსენებთ, თავები ერთობ შექმნილი ერთმა მოუსვენარმა კატამ. საცა წაახელდება მით შეტრეულეზას, კატა მყისვე კლანჭებს გაპკავდა და შავ დღეს უთენებდა ხოლმე საბრალოებს. ერთ დღეს თავებმა ფარული მიტინგი გამართეს და ხანგრძლივი კამათის შემდეგ მიღეს ერთი წრუწუნას მიერ წარმოდგენილი რეზოლიუცია:

— „ვიღება რა მხედველობაში, რომ ვერავი და ჩვენი სისხლის მსმელი კატა ერთობ ფრთხილია, რომ მას შეუძლია კლანჭების დაშლვა და ჩვენზე ფარულად თავდასხმა,

რომ ღონით თითოეული ჩვენგანი მასთან ვერავფერს გახდება,

და რომ საჭიროა ჩვენთვის მისი მოახლოების დროინათ გაგება და მით მოსალოდნელი საფრთხისაგან თავის დახწევა,

მიტინგი თავისუფალ მოქალაქეთა ერთხმად აღგენს: შებაას კატას ევეანი, რათა მისი მოახლება ყველა ჩვენგანს დროინათ ემცნოს.“

რეზოლიუცია მოწონებულ და ერთხმით მიღებულ იქნა. მოიკითხეს ევეანის შემბმელი, მაგრამ ეს უბრალო საქმე ყველას ემძიმა და მსურველი არავინ გამოჩნდა.

პატოცემული მელიტონ გმუხვარი თუ მოსმენილს დაუჯერებთა შემოსხენებულ კატის როლს თამაშობს და თუმცა სამურძაყანოს თავისუფალ მოქალაქეთა მიტინგმა დაადგინა მას ევეანი შებაას, შემბმელი ჯერ ვერავინ გამოჩნდა.

მეორე დღით უსადღებე ჩვენ უკვე სოფ. ბაღში ვიყავით. ვალი სამურძაყანოს შუაგულია. მიუხედავთ წვიმისა დიდ ძალმა ხალხმა მოიყარა თავი და გულდასმით მოისმინა აკაკი ჩენკელის მიერ მეგრულ ენაზე წარმოთქმული სიტყვა. მიუხედავთ იმისა, რომ მეგრულ ენაზე ცოტა მწყრალათ ვარ, დეპუტატი აკაკის სიტყვა თითქმის წინახებით გავიგე. მეტადრე მისი უკანასკნელი წინადადება „მაშ გაუმარჯოს ჯიშობებო, დამფუნებელ კრებას და დემოკრატიულ რესპუბლიკას!“ო. როგორც პეტრე ივანეს ძემ გადამომცა: „აკაკის მეგრული ერთობ მოიმიღებდა ქართულით“ და მეც იმისთვის უფრო გავიგე.

შეე თითქმის შუბისტარზე იღვა, როცა ჩვენ მრავალ რიცხოვან მილიციანერთა თანხლებით ქ-

ზუგდიდისაკენ გავემგზავრეთ, უკვე დღე ღამეს
 ეყრებოდა, როცა მდინარე ენგურს მივადექით.
 შეიძლება ბინდის ბრალი იყო, რომ ენგურმა ჩემ-
 ზე ისეთი მომხიბვლელი შთაბეჭდილება მოახდინა.
 გასაოცარის სიჩქარით მონავარდობს ის ვაშლილი

ველზე, თითქო ეჩქარება თავი დაბნეულ ხმელეთს
 და ზღვის ტალღებში შეეშრება. იშლება
 აურაცხელ ტოტებათ, ზოგან კი თავს იყრის და
 ერთ კალაპოტში მოწურული გოჭვიით მისწრადის
 დასაველეისკენ.

ოჩემჩირა — ვალი — ზუგდიდი — ხალსენაიკი.

უკვე ბნელი ღამე იწვა ქვეყნად, როცა ჩვენ
 ქ. ზუგდიდში მივღით. „ზუგ“ მეგრულათ ქალაქს
 არ უნდა ნიშნავდეს, ვინაიდან ზუგდიდი ერთობ
 პატარა ქალაქი ყოფილა. საყურადღებო მე იქ ვე-
 რაფერი ვნახე, გარდა სასტუმრო „ენტრალისა“
 სადაც ორი ძვირფასი ამბანავი კინაღამ დამებჩნეა.
 საქართველოს არცერთ ქალაქს აღარ შერჩე-
 ნია მეფეთა და მთავართა სასახლეები, გარდა ზუგ-
 დიდისა, სადაც მშვენიერ მწვანე გორაკზე გამოქი-
 მულია ორი დიდი სასახლე დადიანებისა. იქ, რა-
 საკვირველია კუთვნილებსამებო, კომისარიტი და-
 ბანაკებულა.
 ორი კრება გაიმართა აღნიშნულ სასახლეში,

რომლებზედაც აკაკი ჩხენკელმა ორი ვრცელი სო-
 ტყეა წარმოსთქვა. საყურადღებოა ზუგდიდში აგ-
 რეთვე ისტორიული წარწერა „სუღ“. ეგ სიტყვა
 უდიდეს შენობას აწერია, რომელიც უთუოდ სასა-
 მართლო უნდა იყოს.
 რეკოლიუციის აქ დიდი გავლენა მოუხდენია.
 ყველფერს დემოკრატიული სუნი უღის და დემო-
 კრატიული კილო ემჩნევა. იაი თუ გნებავთ მოს-
 მინეთ, როგორ იწყება ერთი განცხადება ზუგდი-
 დის სამაზრო კომისარისა, რომელიც ყველა ხეზე
 აკრული.
 „Я, Зугдидский уездный Комисарь снѣ
 объявляю для всеобщаго свѣдѣнія, что...“

აბა დააკვირდით. წინეთ, ძველი რევიმის დროს, გამოდგებოდა ვილც ნიკოლოზ რომანოვი და სწერდა „Мы Николай второй...“ და სხვა; თითქო ერთი კაცი კი არა, ორმოც და ათი ყოფილიყოს. ზუგდიდის სამხარო კომისარი, როგორც დემოკრატიის წარმომადგენელი პირდაპირ აცხადებს „Я Зугдидский Комисаръ-о

სრული შუადღე იქნებოდა, როცა ზუგდიდიდან მომავალი ჩვენი ეტლი ციხის სკოლის წინ შეჩერდა, აქ კარვა ბლომა ხალხს მოეყარა თავი და დემუტატთა ამოვლას უცდიდა. ეგვე შეგვემთხვა ხეთსა, ხოფსა და ქვალონში. საზოგადოთ ეს უბანი სამეგრელოსი ყველაზე მდიდარი და ნაყოფიერი ყოფილა.

სალამო ხანს მივალწიეთ სამეგრელოს მეორე სამხარო ქალაქს, ახლ-სენაკს. ეს ქალაქი არც ისე უშნო და უღაზათოა, როგორაც მის შესახებ გაიგონებთ, ან როგორიც პირველ შეხედვაზე გეჩვენებათ.

მხარის კომისარი, როგორც ვაგივე ძლიერ ნებრგიული კაცი ყოფილა. მე მისი სურათი ისე ნაუცხათევეთ ვდავიღე, რომ მეშინია სხვას არავის დაემსგავსოს და ამ საბუთის ძალით ახალმა ვინმემ მხარის კომისარობა არ მოითხოვოს. სამაგიეროთ საუცხოვოთ გამოვიდა სურათი ქალაქის კომისარისა, რომლის მსგავსებას ხელს უწყობს გორიზონტალური ბულანე ნიკაბის წინა მხარეგზ.

ეს პატრეცემული მოქალაქე დიდი მოყვარული ყოფილა ჩვენი სათაყენებელი მგოსნის სოლომონ ზურგიელიძისა და აღმოჩნდა მისი ხელნაწერების მოგროვება,

ძვირფასი მეგობარი ეშმაკისა, ადამ ფირანჩი გამსახურდია, რომლის მხატვრულ სურათსაც აქვთავსებთ, საუკეთესო მასპინძლოთ გამიხდა უცნობსა და უცხო ქალაქში. მრავალრიცხოვან კრებას მრავალმნიშვნელოვანი სიტყვით მიმართა აკაკი ჩხენკელმა და სალამოს მატარებლით გამოვემგზავრეთ სამტრედიისკენ.

ამით დამთავრდა მეორე ჩემი ოგზაურობა. ეშმაკი.

კომისართან

(გაგრძელება, იხ. „ეშმაკის მათრახის“ № 34)

კომისარი. (სიცილს ვედარ იმაგრებს) არც ერთი წვეთი მეთქი გელაპარაკები.

გარა. (მიმავალი კიდევ შემოტრიალდება) არც ღვინის სტაქანით შაიძლება?

კომისარი. გასწი მოშორდი აქედან!

გარა. (გავა სრულიად სცენიდან, მაგრამ ხელმეორეთ შემოდის) მუცლის ტკივილისთვის რომ დლიოს კაცმა არც ის შაიძლება? (მილიციონერი იციანს).

კომისარი. დამეკარგე აქედან; თორემ მუცლის ტკივილს მოგცემ მე შენ!

გარა. კარგი, ბატონო, სახლში დავითვრები და იქვე დავიძინებ, რა ვქნა! (მოტრიალდება) ერთი რუმკის ნება შაინც მომეკით.

კომისარი. კიდევ! დამეკარგე მეთქი აქედან!

გარა. (მოდის და თავისთვის ღაპარაკობს) ვა, ვა, ეს რა ამბავია კაცო! არც ჩაის სტაქანიო, არც ღვინის, არც რუმკა, ხომ გახმა ფილტვები! (გაღის)

კომისარი. ნამდვილათ მაგის ცოდვაში ჩავდგებით რომ მაგას საეგმბთ აუკუძალათ ღვინის სმა.

მილიციონერი. მაგან რომ ღვინო არ დლიოს, ბატონო, ნამდვილათ მოკვდება.

კომისარი. არა, გულწრფელი კაცი კი ყოფილია. რა ქნას, იცის რომ ვერ მოსცილდება ღვინოს და სიტყვის მოცემა მითომ ვერ გაბედა. (მილიციონერს) რა მოხელე კაცია?

მილიციონერი. ფინაზია, ბატონო, ძველი წულების მკერავი. ფულს შოულობს, მაგრამ თავის უბედურობა საწყალი!

ხმები: ბატონო, სამართალი მოგვანიჭეთ, სამართალი!

კომისარი. (მილიციონერს) გაუღე, გაუღე და შემოუღე თორემ აგვიკლებენ. (მილიციონერი კარს აღებს. ხალხი მოაწეება კარებს. შეიქმნება ჩოჩქოლი. ისმის დარეჯანის ხმა: „თქვენ კაცებს რა გიჭირთ, მე საკოღვარმა მარტვახელა ქალმა რა ვქნა!“ — „არ შეიძლება, არა ჩვენ რიგია.“ შემოვარდება დარეჯანი).

კომისარი, მილიციონერი და დარეჯანი.

დარეჯანი. (ჩქარის ნაბიჯით და ხელზე გაშლილი) დამიფარე, ბატონო კომიტატო, დამიფარე კომისარი. რაშია საქმე, ბატონო?

დარეჯანი. შენს მუხლებს დავენაცვლე, ბატონო კომიტატო, მიშველე, სამართალი მომანიჭე, თვარა დევირჩვი ქალი ესა!

კომისარი. ბრძანეთ, ბატონო, რაშია საქმე?

დარეჯანი. ქვეყანაზე ერთი ბავშვის მეტი არაფერი გამაჩნდა და ისიც ვინაში წყევანეს, ენაცვალოს იმას მისი ღედა. ის რომ სახლში მყავდეს მე ვინ რას გამიბედავს, მარა მარტვა ხელა ქალი რომ ვარ, ბატონო კომიტატო, ყველამ მე დამიჯაბნია!

კომისარი. ბატონო, ბრძანეთ ვინ დავიჯაბნიათ, ან რაშია საქმე?

დარეჯანი. ეზიფანე შარიანძის სამძღვარზე ღობე მქონდა გავლებული შენ დავენაცვალოს დარეჯანი, მარა რავალი ღობე! გერმანეს ზარბაზნი რომ გეტყუტა თელი დღეი და ღამე დრეკას ვერ უზამდი შენ ნუ მოუკვდები ჩემ თავს. საწყალი ჩემი ბავშვის ხელით იყო ვადობილი. უი, ენაცვალოს იმას მისი ღედა და ხეთისშობელმა დედამ მშობლობით დამიბრუნოს მისი თავი. ვიძმე, ვიძმე, რავე უბატონობო ვიჩავრები მე უბედური! ვადმომივარდა, ბატონო, ის ხეთისაგან შეჩვენებული ეზიფანე და თელათ დამიჩება და გამირღვია ღობე! მერე რავალი ღობე, რავალი ნაშენი, შენ დავენაცვალოს დარეჯანი. ვაი ჩემი ბავში უნდა მოსწრებოდა იმ დროს რომ ღორივით დაეკლა ზედ. მარა რადის დრო მიშოვეს, ჩამივდეს მარტვახელა ქალი და ყველამ მე დამიჯაბნია. მიშველე, ბატონო კომიტატო, შენ დავენაცვალოს დარეჯანი!

კომისარი. (გაკვირებით) როგორ, ასე მოუბრძობლათ, ასე ძალად?!

დარეჯანი. კი ბატონო, ძალათ გამირღვია, შენ დავენაცვალოს დარეჯანი.

კომისარი. დიდზეა ღობე დაზიანებული?

დარეჯანი. იმე, დიდზე კი არა თელათ გამირღვია, შენ დავენაცვალოს დარეჯანი, თელათი ვიძმე მე საკოღვარს ღმერთის მეტი ვინა მყავს ქვეყანაზე მომხმარე!

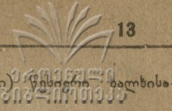
კომისარი. (გაკვირებით) როგორ, ასე მოუბრძობლათ, ასე ძალად?!

დარეჯანი. კი ბატონო, ძალათ გამირღვია, შენ დავენაცვალოს დარეჯანი.

კომისარი. დიდზეა ღობე დაზიანებული?

დარეჯანი. იმე, დიდზე კი არა თელათ გამირღვია, შენ დავენაცვალოს დარეჯანი, თელათი ვიძმე მე საკოღვარს ღმერთის მეტი ვინა მყავს ქვეყანაზე მომხმარე!

კომისარი. (გაკვირებით) როგორ, ასე მოუბრძობლათ, ასე ძალად?!

კომისარა. სადაური ბძანდებით თქვენ?

დარუჯანი. მე, შენ და გენაცვლოს დარუჯანი, წინსოფლელი გახლავარ.

კომისარა. თქვენი მოსხლდერა ის ებიფანე?

დარუჯანი. კი შენ დაგენაცვლოს დარუჯანი, ვი, მისამძღვრებში გამოაკლოს ღმერთმა მისი თავი!

კომისარა. კირვით მოვიკითხავ საქმეს, მედიატორებს დაგინიშნავთ და ისინი გაგასწორებენ.

დარუჯანი. აბა, პა, პა პა, იპ! არ შეგკამოს ჰირბა არც შენ და არც დარუჯანი! მედიატორებს რავე ვენდობი, შენი ჰირი შემეყაროს, ყველას მისი ფხარი უკავია!

კომისარა. ჩვენ ისეთ პირებს დაგინიშნავთ, რომელნიც სწორეთ გარჩევენ საქმეს და არავის მხარს არ დაიჭერენ.

დარუჯანი. აჰ, არა შენ დაგენაცვლე, ნამდვილ შენ უნდა წამომპყვე იქანა ადგილობრივ და სამართალთა დამინიშნო, თვარა მე ჩვენ კუთხეზე ვერავის ვენდობი.

კომისარა. მე თქვენ წამოასაყლათ არა მტკლიან, ხომ დანახეთ რამდენი ხალხი მელოდება! დარუჯანი. ერთ საათს მეიცალე, შენ დაგენაცვლოს დარუჯანი.

კომისარა. არ შემიძლიან, ბატონო, გალჭრით უარს გიცხადებთ.

დარუჯანი. იმე, ბატონო რავე თუ არ შეგიძლიან! შენ კომიტატი და მთავრობა თუ ხარ, ქვე უნდა წამოხიდე და ქვეც ყორისფელი ქნა, აბა რამოხელე ბძანდები!

კომისარა. მაშ თქვენ გინდათ რომ საითაც ხელი დამიქნოთ, იქით გავიქვე, არა? არა, ბატონო, უთქვენოთაც მრავალი საქმე მაქვს. მე, თუ გინდათ დაგინიშნავთ მედიატორებს და ისინი გაგასწორებენ.

დარუჯანი. არ შემიძლიან, ბატონო, არა! იგი ებიფანე მისთანა ურწმუნო და შეჩვენებლია რომე ყველას შეიყიდის და ჩემსკენ არავინ არას იტყვის.

კომისარა. გეტყობათ თქვენ კარგი არა გაქვთ დათესილი თქვენს მჭებობლებში, რომ ისე გეშინინათ მთი.

დარუჯანი. იმე! ღობე მე გაშირდიეს, სიშინდი მე მომიტხარეს და კილო მე ვარ გლახა ქალი კი ბაკონი კი გქონებიათ ამ ახალთაობას!

კომისარა. (გაჯავრებული) წინსოფლელი ხალხისათვის სამართალიც წესიერია.

დარუჯანი. (გაჯავრებული ხმაშილლა) აბა მე უწესო ქალი ვყოფილვარ ხო! ჩამიგდეთ უპატრონო ქალი და გინდათ რომ გადამაჯიგლიგოთ, მირა ვერ მოგართვით პატრიქანი! მე სასამართლოს ყოველგან ვიშოვი. რავე შენზე კი არ ჩამოწყვეტილა საქმე!

კომისარა. თქვენ ცოტა თავი დაიკავეთ და ისე ილაპარაკეთ, თორემ ასეთი საქციელისათვის მე თქვენ დაგატუსაღებთ.

დარუჯანი. რაი, რაიო! ვის დატუსაღებ შენი ისლა მაკლია ახლა რომე ორ ძაფიანი შვილის დედა შვისთანებმა დამატუსაღონ! სანამდის არაფერი ჰპამეთ თქვენ (მიდის)

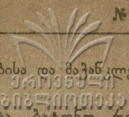
კომისარა. (აღლევებული) ენას მოუკელით მეტი, მე თქვენ, გელაპარაკებით!

დარუჯანი. (კარებიდან) იგი ჩემი შვილი იმ ვანიში არ მოკვდება, ჩამოვა და ბგი გიტრებთ თქვენ ყოფას! (გააობრუნდება და ძალიან გაჯავრებული სხაანსხუბით ელაპარაკება კომისარს) რავე, მე ვამლანძეს, მე გაშირდიეს და მევე მატუსაღებთ! ეს კარგათ დღიხსნოვრე შენ და არ დაგავიწყდეს! (გარბის გაჯავრებული და კარებს მიარახუნებს).

კომისარა. ძალიან დამემუქრე შენმა სიცოცხლემ, თორემ არ ვადამასახლო არა, ძალიან არ მაშინებს იმ თავისი შვილით! ჯორ ძაფიანიო! ორ ძაფიანი სალდათი კი არა გენერლები და ხეშვიფე მოხარეს წელში და დაატყვევეს. ორძაფიანი თორემ, შენმა სიცოცხლემ ვითამ მაკენწენის ადგილი სკერიას! (მილიციონერს) უყურე როგორ დამემუქრა! შიჯიფაიხერა. ძალიან რბილათ მოექცეთ, ბატონო, მაგისთანა სიტყვებიზა ნამდვილ უნდა დავეტალეზინათ.

კომისარა. აბა, მაგისთანა სულელს გაუყადრებ თავს იყბდოს, რა ფასი აქვს მაგის ლაპარაკს! (პაუზა) არა, ძალიან მაწყინარი აღმძიანი უნდა იყოს ეტყობა, ხომ ვაიგე, ვანო, რას ამბობდა! ჩვენნი სოფლიდან მედიატორები არ მინდა, ეტყობა მთელი სოფელი აუშხედრებია, ეხლა ჩემთან მობრძანდა რომ წავყვე და მაგისი ცოდვები დმეფარო, მირა უკაცრავად, ვერ მიწართვი!

სქუმბა, სამართალი მოგვანიჭე, ბატონო. სამართალი

კომისრია. გაულე, გაულე კარები და შემოღ-
ში შემდეგი, რომ იქნება მოგრჩეთ მაგათ აბლა-უბ-
და საჩივრებს. (მილიციონერი კარს აღებდ და შე-
მოღის ნოშრევანი)

V

კომისარია, მილიციონერი და ნოშრევანი.

ნოშრევანი. (ხანში შესული კაცია, სოფლის
ჩარჩი. ტანზე ჩიხა-ახალუბი და ფეხებზე წულეები
აცვია. თავზე თფირი კარტუზი ქული ჰხურავს,
ხელში ვძელი დაგლეჯილი ქოლგა უჭირავს.
რა შემოვა და კომისარს დინა-ხავს წელში
მოიქნება და თავდაბლა სალაშს აძლევს) ბატონ
კომიტეტს სიცოცხლე და დღეგელობა!

კომისარია. გმადლობთ, რაშია საქმე?

ნოშრევანი. იმე, რავე რაშია, ბატონო კომი-
ტატო, დევირჩვი კაცი უსამართლოთ შენი თავი
ნთ მოუკვება ნოშრევანს! ძველმა მთავრობამ ყუ-
რი არ მათხოვა, ბატონო კომიტატო, მარა თქვენ
მინც რავეარც ახალი თავობა, ნუ დამარჩობთ უხა-
კონათ.

კომისარია. ბატონო, სთქვით რაშია საქმე?

ნოშრევანი. იმე, რავე რაშია, ბატონო კომიტა-
ტო, ამიგდეს თელათ კაცი და გამომწყვიტეს საზო-
გარდობაში. ძველათ მართალია ყველა ერთი ჯო-
ხით იღენებოდა, მარა რალდი ინება მაცხოვარმა და
ახალთავობის ხელში ვადმევიდა საქმე, ამის მთხო-
ვნელიარ, ბატონო კომიტატო, რომე ნუ დევი-
რჩობი კაცი უსამართლოთ და ზაკონი მომენიკოს.
დმერთო შენ დოუფსე იმას ოჯახი, ვინც ჩემი ამა-
გი არ დაფასა და ჩემი ნაწვავ-ნადავი ოცი მანათი
შეახარმუნს!

კომისარია. რა ოცი მანეთია, კაცო, სთქვი რა
გინდა?

ნოშრევანი. ბოშო, ურწმუნო და შუბლ გოუ-
რეცხელი აღმზინი რომ დეიზადება ქვეყანაზე, თვა-
რა ვანა შენისთანა ვანათლებული კაცი ოცი მანე-
თიხა შესაუხებელია ოქროპირა შევარდნაძეს, ბა-
ტონო კომიტეტო, რავეარც ბრეწოული მისთანა ქა-
ლი გოლმაშველ, შენ დაგენაცვლოს ნოშრევანი.
ოცი მანეთი სამაშლო შემპირდა იმ რჯულზე ხელ
აღებულმა, მარა აგერ შეიდი ველ. წადი ვადის,
რომე მისვან შეიდი კაპეტი არ ვიცი. ნუ დამარ-
ჩობ, ბატონო კომიტატო და სამართალი მომანიკე,
შენ დაგენაცვლოს ნოშრევანი!

კომისარია. ჩვენ ჩარჩებისა და მაქანკლების საქ-
მეს არ ვარჩევთ.

ნოშრევანი. იმე, რეიზა, ბატონო, რეიზა! თუ
ხარ ახალი თავობი და კამიტატი ქეც ყორისფე-
ლი საქმე უნდა ვაარჩიო ამა რავე! ბოშო, კაცსა
მომატყულო, სამასხაროთ ამილო კაცი, და რავე
ეს ოინი უნდა შერჩეს ახლა იმას! თუთხმეტ მანა-
თათ სხვაზე გამაშვლებული ქალი და საქმე გათავე-
ბული ჩამაშლევიან, ყმაწვილო, ჩამაშლევიან, შენ
ნუ მოუკვდები ნოშრევანს! ბოშო დეიწყო ტირი-
ლი: მე თუ ის ქალი არ წამეყვიან, ნამდილ
წყალში ვადავარდები! რა ხუთი მანათი ქე მომიმატა
სიტყვით, მარა რალდი! მეც მე უხვედურმა ვიქაქე:
კი ოჯახის შეილია, კი გვიარჩვილი და ტყვილს
რავე იკადრებს თქვა, ავდექი, ბატონო კომიტატო
და აგი თუთხმეტ მანათით სხვაზე გამაშვლებული
ქალი მავს გოლმაშველ. იქინე ის საცოდვარი ვრა-
სტია ვაჩარხული და ვამხადებული კაცი, პირში ჩა-
ლა გამოვლებული დეაქიე და აქანა ამ ურწმუნო
და უპირი ოქროპირმა თელათ სამასხროთ ამილ,
ბატონო კომიტატო და ერთი კაპეტი რომაა, არ
იოუტია შეს ნუ მოუკვდები ჩემ თავის!

კომისარია. (გაკვარბულსა) ოო, შე ჩარჩო,
შენსა ვაფსი არა. მკალიან თქვენთვის.

ნოშრევანი. იმე! ბატონო კომიტეტო, ნე ინე-
ბებ გლახას, ნუ დამარჩობ უსამართლოთ, ზაკონი
მომანიკე. კაცს მარგალიტივით გოგო გაურივე და
რეიზა არ უნდა მომეცეს ახლა ჩემი ვსამჯელო!

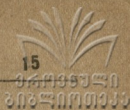
კომისარია. (ხამაღლა) ვასწით მეთქი, ნუ მსე-
დნეთ?

ნოშრევანი. იი! წადი რავე, მეც კაცი ვარ, ბა-
ტონო კომიტატო, მეც სამართალსა ვთხოვლობ და
მთხოვნილი ვარ რომე უაკონათ ნუ დამარჩობ
ერთი შენ მიძანე, შენ დაგენაცვლოს ნოშრევანი,
მარგალიტათ შენ რომ ერთი მარწყვივით გოგო
ვაშოვრო, რავე...

კომისარია. (ყვირილით აწყვეტინებს) ვასწით,
მომშორდი თქედან! (მილიციონერს) გაიყვანე ახლა-
ვე, ეგ ჩარჩი, ევა!

ნოშრევანი. რეიზა, ბატონო კომიტეტო, რეიზა
ინებებ გლახას! კაცმა სამი რწყვილი წრდა ვაძეცა
თე იქით აქით საარულში და ამა ტყვილა ჩავარო-
ნო ჩემი მუშავობა!

კომისარია. დამანებეთ თავი, მომშორდი!

ხ ა ნ ა ნ ა

მილიფინგრა. (ნოზრეფანს) გეიარე, გეიარე, ბიძია, გირჩენვია თვარა...
ნოშრეფანსი. (აწყვეტრინებს) იმე, რეიზა ყმაწვილო! აგია სამართალი, აგია ახალ თავობა. (კომისარს) უსამართლოთ ნუ დამარხოზთ, ბატონო კომიტატო, სამართალი დამაჩინენ, ზაკონი მომანიქე, თვარა არაა კარგი!..

კომისარა. (ნერგებ აშლილი დაიყვირებს) მომშორადით მეტჟი!
ნოშრეფანსი. (ზიდის ლაპარაკით) ვიამე, რავე და ვლუბულავათ. რავე დავგდგომია თველები აგია ახალთავობა, აგია სამართალი, (ქარებში მობრუნდება) ბატონო კომიტატო, ნუ დამარხოზ უსამართლოთ, ზაკონი მომანიქე!

კომისარა. (ძალიან დაუყვირებს) დაიკარგე მეტჟი აქედან, შე ჩარჩო, შენა!
ნოშრეფანსი. ვიამე, ვიამე, აგია სამართალი, აგია ზაკონის კანონი!... (გადის)

კომისარა. (ძალიან გაჯავრებული) გაიძვირა, გახარწილი! „ქვეყანა იქცეოდა და ტურა ქორწილს შეგობოდა“, სწორეთ ისეა მაგისი საქმე. ქვეყანა იქცევა და ვე კი შვიდი წლის დაკარგულ სამაჰანკლოს თხკულობს! ეტყობა ვიდაც სოფლის წურბელა უნდი იყოს. (მილიციონერს) დაუძახე შემდგეს. (შემოდის ბასილა.)

(გარქმელება აქნება.)

ზოგია

სასწრაფო ღებემა.

ქუთაისი. სოციალისტ-ფედერალისტთა „სარევიოლიუტო“ პარტიამ თავის მხრივ საქართველოს ქათალიკოსის ადგილზე კანდიდატთა წამოაქნა; ქუთაისისთვის კარგათ ცნობილი მოხეტიალემიგრანტი მიშა ლობჯანიძე. მწერლობაში „დალოს“ ფსევდონიმით ცნობილი.

სატანა.

შენი ჰიორიმე ძიბილილო
ემშაკო! ვენაცვალეზი,
როგორ არა ვსთქვა სიმართლენ,
რასაც შეხედავს თვალეზი!

ჰო, სთქვიო მეტყვი, მეტ ვიცი,
განა არ გიცნობ ძიბილილო,
მათრახის მარჯვეთ ქნევაში
ვაწრთენილო გამოწრთობილო.

მაშ ვიტყვი, ყური დამიგდენ
დადეგვი ორატორათა:
(განა შეეცდები მსმენელს თუ
მშავეს მოუთხრობ სწორათა?)

აკანის გზები გამხდარა
არვისთვის მოსაწონები,
ზედ დღეფანი ვერ დადის,
იმტერევა „ფაიტონები“.

საფართლოს, ბაკონენის,
და ფურნის კოპრატევი,
არსებობა, მარა შთ საქმე
თავიდან ვერ არ მარტივი.

დაფიქრდეს მოქალაქევი
ეგ ზენობრივი ვილია,
კოპრატევის კოქლომა
რისი, თუ ვისი ბრალია.

აქაურ სკოლებს აკლია
„პოპეტიტების“ ხელია,
საქმით სუსტობენ, „რეზები“
მათი უზობო გრძელია.

„პოპეტიტების“, ძმებოჯანი
ნუ გეყონებათ მზილგება,
იხმარეთ მეტი უნარი,
ზედმეტი გამოცდილგება.

ალმასრულეველ კომიტეტს
საქმე მიყავან ბრძნულათა,
მსჯელობენ, სწყვეტენ თანხმობით,
არკვევენ დიდებულათა.

არკვევენ, მარა ნარკვევი
რომ გეკონდეს ტყვილა ხელშია,
რას გვარგებს, თუ ვერ ვაკეთობა,
ვერ მოვა სისრულეშია!

საამ შენგებლო კომიტეტს

დასწამეს: უყვარს ძილიო,
ზოგი მათგანი აჯობებს
რომ იქნეს გამოცვლილიო.

კომიტეტებმა მიუგეს:

არც ერთს არ გვძინავს, არაო,
ვმუშვობთ, ვშრომობთ ერთგულათ,
რაც რომ ვიძინეთ კმარაო.

აქანას სამკითხველოც აქვს
(გამგებებითურ მგონია)
მკითხველებიც ჰყავს მხოლოდ, რომ
გაზეთი ცოტა ჰქონია!

მყუდროებდა ისეთი..

აქ საუცხოვო წესია,

მე ვაშიგნტონშიც ვერ ვნახე
წესრიგი უკეთესია.

ინტელიგენტი აქანას
დრამატურგ არტისტ მგონსები,
სქექუს მათი სიტყვა მქუხარე
ხალხია კულტურონსები.

იმთზე ცუდის მოაზმე
მათრახით გასახეთქია,
აქანას ერთიც ვერ ნახოთ
უსაქმო ნაცარ ქექია.

ისკანდერი.

ფედერალისტების მორიგი თავდასხმა.

აკაკი ჩხენკელი. ეშმაკო იქნებ შენ იცოდე, რამ გაამწარა ეს ბუზები?
ეშმაკი. ვერე იცის მეგობარო როცა შემოდგომა მოახლოვდება ბუზები
გამწარდებიან ხოლმე, მივით პარტიის შემოდგომა უღებმა.